

ข้อบังคับทหาร
ว่าด้วยการเคารพ

ตอน ๑

ว่าด้วยการเคารพนรธ

มาตรา ๑

การเคารพเมื่ออยู่ตามลำพัง

ข้อ ๑. ทำเคารพของทหารเมื่ออยู่ตามลำพังมีดังนี้

ทำเคารพ

(๑) สวมหมวกมิได้ถือปืน ทำวันทยหัตถ์

* (๒) มิได้สวมหมวกและมิได้ถือปืน

ก. อยู่กับที่ ทำท่าตรง แล้วทำแลขวา (ซ้าย)

ข. กำลังเคลื่อนที่ ทำท่าเดิน แล้วทำแลขวา (ซ้าย)

(๓) ถือปืน

ก. อยู่กับที่ ทำท่าวันทยาอวุธ

* ข. อยู่กับที่เมื่อสะพานอาวุธอยู่ ทำท่าตรง แล้วทำแลขวา (ซ้าย)

* ค. เคลื่อนที่ ทำท่าเดิน แล้วทำแลขวา (ซ้าย)

---

* ข้อ ๑. (๒) ก., ข. แก้ไขเพิ่มเติม ตามคำสั่งทหารที่ ๘๒/๕๒๕๐ ลง ๖ พ.ค. ๘๗

* ข้อ ๑. (๓) ข., ค. แก้ไขเพิ่มเติม ตามคำสั่งทหารที่ ๘๒/๕๒๕๐ ลง ๖ พ.ค. ๘๗

(๔) จี๊ม่า

ก. มิได้สะพายปืน ถ้าสวมหมวก ทำวันทยหัตถ์ มิได้สวมหมวกทำแล
ขวา (ซ้าย)

ข. สะพายปืน ทำแลขวา (ซ้าย)

(๕) เมื่อมิได้สวมหมวก ให้นายทหารชั้นสัญญาบัตรแสดงการเคารพด้วยวิธี
ก้มศีรษะ

ผู้รับการเคารพ

* ข้อ ๒. ทหารต้องแสดงการเคารพต่อผู้หรือสิ่งซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

- (๑) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- (๒) สมเด็จพระบรมราชินี
- (๓) สมเด็จพระบรมราชชนนี
- (๔) รัชทายาท
- (๕) พระเจ้าแผ่นดินและพระราชินีต่างประเทศ
- (๖) พระบรมวงศ์ซึ่งเสด็จ โดยมีธงราชวงศ์
- (๗) เจ้าต่างประเทศซึ่งเป็นเอกราชและเสด็จ โดยมีธงราชวงศ์
- (๘) ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
- (๙) นายกรัฐมนตรี
- (๑๐) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
- (๑๑) ทหารต่อทหารหรือตำรวจ
- (๑๒) ทหารต่างประเทศซึ่งแต่งเครื่องแบบ
- (๑๓) พระบรมศพและพระบรมอัฐิ
- (๑๔) พระศพและพระอัฐิพระบรมวงศ์
- (๑๕) ศพซึ่งมีกองทหารแห่งเป็นเกียรติยศ

---

* ข้อ ๒. แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อบังคับ กท.๗ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๓

(๑๖) ธงประจำกองทหาร

(๑๗) ธงประจำกองยุวชนทหาร

(๑๘) ธงชาติประจำสำนักงานของรัฐบาลในขณะขึ้นลง, ธงหมายยศและตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้บัญชาการทหารเรือขึ้นไป และธงราชนาวิ ประจำเรือใหญ่ ในขณะทำพิธีขึ้นลง

(๑๙) ธงมหाराช, ธงราชินี, ธงบรมราชวงศ์, ธงเยาวราช และธงราชวงศ์ เวลาผ่านหรือชักขึ้นลง

(๒๐) อนุสาวรีย์รูปบุคคลซึ่งหล่อ, ปั้น หรือทำด้วยหินตั้งไว้ขณะเมื่อรัฐบาลมีงานฉลอง

(๒๑) หัวหน้าคณะผู้แทนทางทูตของต่างประเทศ ที่เข้าไปปฏิบัติหน้าที่เป็นทางราชการในพระบรมมหาราชวัง โดยรถยนต์ที่มีธงประจำตำแหน่ง หรือโดยรถยนต์หลวงที่มีได้มีธงประจำตำแหน่ง

* ข้อ ๓. ทหารกำลังเดินอยู่ ให้หยุดทำการเคารพต่อผู้หรือสิ่งซึ่งจะ
หยุด

ผู้หรือสิ่งที่ต้อง

กล่าวต่อไปนี้ ซึ่งกำลังเคลื่อนที่ คือ

ทำการเคารพ

(๑) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

(๒) สมเด็จพระบรมราชินี

(๓) สมเด็จพระบรมราชชนนี

(๔) รัชทายาท

(๕) พระเจ้าแผ่นดินและพระราชินีต่างประเทศ

(๖) พระบรมวงศ์ซึ่งเสด็จโดยมีธงราชวงศ์

(๗) เจ้าต่างประเทศซึ่งเป็นเอกราชและเสด็จโดยมีธง-
ราชวงศ์

---

* ข้อ ๓. แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อบังคับ กห. ๗ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๓

(๘) ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(๙) นายกรัฐมนตรี

(๑๐) ผู้บังคับบัญชาของทุกชั้น

(๑๑) พระบรมศพและพระบรมอัฐิ

(๑๒) พระศพและพระอัฐิพระบรมวงศ์

(๑๓) ศพซึ่งมีกองทหารแท้เป็นเกียรติยศ

(๑๔) ธงประจำกองทหารและกองยุวชนทหารทั้งนี้ ให้ทำการเคารพเมื่อถึงระยะประมาณ ๓ ก้าว จากผู้หรือสิ่งซึ่งต้องการเคารพ และเลิกเคารพ เมื่อผ่านไป แล้วประมาณ ๒ ก้าว

(๑๕) ธงชาติประจำสำนักงานของรัฐบาล ธงราชนาวิกประจำเรือใหญ่ ธงมหาราช ธงราชินี ธงบรมราชวงศ์ ธงเยาวราช และธงราชวงศ์ในขณะชักขึ้นลง

เคารพก่อน และหลัง *ข้อ ๔. ผู้มียศต่ำ ต้องทำการเคารพผู้มียศสูง นักเรียนทหาร ต้องทำการเคารพ ซึ่งกันและกัน ผู้เรียนชั้นต่ำ ต้องทำการเคารพผู้เรียนชั้นสูง และพลทหาร ต้องทำการเคารพ พลทหารซึ่งเข้ารับราชการก่อน ผู้มียศหรืออาวุโสสูงกว่าต้องเคารพตอบ ถ้ายศเสมอกัน หรือเป็นนักเรียนทหารชั้นเดียวกัน หรือเป็นพลทหารปีเดียวกัน หรือถ้าไม่แน่ใจว่าใคร จะมีอาวุโสสูงกว่ากัน ต้องทำการเคารพซึ่งกันและกันโดยไม่เกี่ยงงอน

การเคารพ สำหรับ *ข้อ ๕. ให้เทียบชั้นการเคารพสำหรับนักเรียนทหารไว้ดังนี้

นักเรียนทหาร (๑) นักเรียนทหารในโรงเรียนทหาร ที่จะเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร เทียบเท่าสิบเอก จำเอกหรือจำอากาศเอก

(๒) นักเรียนทหารในโรงเรียนทหารที่จะเป็นนายทหารประทวนเทียบเท่า พลทหารอาวุโส

---

*ข้อ ๔. และข้อ ๕. เพิ่มเติมตามคำสั่งทหารที่ ๒๓๓/๒๓๕๕๕ ลง ๒๗ ก.ย. ๘๖

- ข้อ ๖. เมื่อทหารอยู่ด้วยกันหลายคน ผู้มียศ หรืออาวุโสสูงเป็นผู้รับเคารพแต่ผู้เดียว การรับเคารพ
- ข้อ ๗. ถ้าทหารสวมหมวกอยู่ จะถอดหมวกเคารพแก่ผู้ใดมิได้ ถอดหมวกเคารพ
ไม่ได้
- ข้อ ๘. เมื่อทหารเข้าไปในพระที่นั่ง โบสถ์ วิหาร ที่ว่าการ หรือ
เคหะสถาน เพื่อเคารพต่อสถานที่นั้นให้ถอดหมวก เคารพสถานที่
- ข้อ ๙. เมื่อทหารอยู่ร่วมสถานที่ ซึ่งมีการบรรเลงเพลง เป็น
เกียรติยศ ต้องทำการเคารพจนกว่าจะสิ้นเพลงเคารพนั้น เคารพเมื่อได้ยิน
เพลงเคารพ
- ข้อ ๑๐. การเคารพให้เริ่มและเลิกดังต่อไปนี้ เริ่มและเลิกเคารพ
- (๑) เมื่อผ่านให้เริ่มกระทำในระยะห่าง เมื่อเห็นได้ถนัด
และก่อนที่จะผ่านประมาณ ๓ ก้าว เลิกเคารพเมื่อผ่านไปแล้วประมาณ ๒ ก้าว
- (๒) เมื่อเข้าไปหาให้เริ่มเคารพ ก่อนถึงผู้หรือสิ่งซึ่งต้อง
เคารพประมาณ ๓ ก้าว เลิกเคารพเมื่อได้รับอนุญาตหรือเสร็จกิจแล้ว
- (๓) เมื่อผู้หรือสิ่งซึ่งต้องเคารพเข้ามายังบริเวณที่ตนอยู่
ให้เริ่มและเลิกเคารพในโอกาสอันควร

มาตรา ๒

การเคารพด้วยธงประจำกอง

- ข้อ ๑. ทำเคารพด้วยธง มีดังนี้ ทำเคารพ
- (๑) อยู่กับที่
- ก. ให้ลดธงลง
- ข. ให้ถือธงท้ายกธง
- (๒) เคลื่อนที่ ให้ถือธงท้ายกธง

- วิธีเคารพ   ข้อ ๒. วิธีเคารพด้วยธง ให้ปฏิบัติดังนี้
- * (๑) อยู่กับที่ ลดธงถวายความเคารพแก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบรมศพ พระบรมอัฐิ และประมุขต่างประเทศมาเยือนประเทศไทยเป็นทางราชการ นอกจากนี้ไม่ต้องทำการเคารพด้วยธง เว้นแต่เป็นธงประจำกองเกียรติยศจัดสำหรับผู้หรือสิ่งใดจึงให้ทำการเคารพด้วยท่ายกธงแก่ผู้นั้นหรือสิ่งนั้นด้วย
- (๒) เคลื่อนที่ ถือธงท่ายกธงถวายความเคารพแก่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบรมศพ และพระบรมอัฐิเท่านั้น
- (๓) เมื่อธงแสดงการเคารพ ให้นายทหารรักษาทรง ทำวันทยาวัตรด้วยท่ากระบี่ และผู้ช่วยผู้เชิญธงทำแลขวา (ซ้าย)
- โอกาสที่ต้องเคารพ   ข้อ ๓. การเคารพด้วยธงประจำกองนั้น ให้กระทำเฉพาะเมื่อธงที่เชิญได้คลี่ไว้

* มาตรา ๓

การบรรเลงเพลงเคารพ

- เพลงเคารพ   ข้อ ๑. เพลงเคารพแบ่งแยกตามชนิดของเครื่องบรรเลงดังนี้
- (๑) เพลงเคารพด้วยแตรวง คือ
- ก. เพลงสรรเสริญพระบารมี
- ข. เพลงชาติ
- ค. เพลงมหาชัย
- ง. เพลงมหาฤกษ์
- จ. เพลงมาร์ชธงชัยเฉลิมพล
- (๒) เพลงเคารพด้วยแตรเดี่ยว คือ เพลงคำนับ
- (๓) เพลงเคารพด้วยขลุ่ยกลอง คือ เพลงมหาชัย

---

* ข้อ ๒. (๑) แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อบังคับ กห.๑ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๐

* มาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อบังคับ กห.๑ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๓

ข้อ ๒. การบรรเลงเพลงเคารพนั้น มีวิธีบรรเลง ๒ วิธี

วิธีบรรเลง

(๑) วิธีบรรเลงเพลงเคารพของเครื่องบรรเลงประจำแถว

(๒) วิธีบรรเลงเพลงเคารพของเครื่องบรรเลง ที่มีได้ประจำแถว

การบรรเลงเพลงเคารพทั้ง ๒ วิธี นี้ กระทำเฉพาะเมื่อเครื่องบรรเลง
อยู่กับที่และเฉพาะในพิธีเกียรติยศ

สำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, สมเด็จพระบรมราชินี,
สมเด็จพระบรมราชชนนี และรัชทายาท ทั้ง ๔ พระองค์นี้ ไม่ว่าในพิธีใดๆ หรือไม่
ก็ดี ต้องบรรเลงเพลงเคารพถวายเสมอ

ข้อ ๓. เครื่องบรรเลงประจำแถว บรรเลงเพลงเคารพด้วยเพลงต่าง ๆ
แก่ผู้หรือสิ่งซึ่งรับความเคารพ ดังนี้

เครื่องบรรเลง

ประจำแถว

(๑) แตรวงบรรเลง

ก. เพลงสรรเสริญพระบารมี สำหรับ

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- สมเด็จพระบรมราชินี
- สมเด็จพระบรมราชชนนี
- รัชทายาท
- พระบรมศพและพระบรมอัฐิ
- ชงมหาราช, ชงราชินี, ชงบรมราชวงศ์, ชงเยาวราช

เวลาผ่านหรือชักขึ้นลง

ข. เพลงชาติ สำหรับ

- ชงประจำกองทหาร
- ชงประจำกองยุวชนทหาร
- ชงชาติประจำสำนักงานของรัฐบาลในขณะขึ้นลง และ

ธงราชนาวีประจำเรือใหญ่ในขณะทำพิธีขึ้นลง

ค. เพลงมหาชัย สำหรับ

- พระบรมวงศ์
- ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
- ชงราชวงศ์ เวลาผ่านหรือขึ้นลง
- นายทหารที่มียศจอมพล จอมพลเรือหรือจอมพลอากาศ

ง. เพลงมหาฤกษ์ สำหรับผู้หรือสิ่งอื่นซึ่งมิได้กล่าวใน ก.ข.ค.

จ. เพลงมาร์ชธงชัยเฉลิมพล สำหรับธงประจำกองทหารในงานพิธีกระทำ
สัตย์ปฏิญาณตนต่อธงชัยเฉลิมพล

(๒) แตรเดี่ยว เป่าเพลงค่านับอย่างเดียวกันแต่ต่างกันด้วยจำนวนจบ ดังนี้

ก. เป่า ๓ จบ สำหรับผู้หรือสิ่งซึ่งแตรวงต้องบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี
และเพลงชาติ

ข. เป่า ๒ จบ สำหรับผู้หรือสิ่งซึ่งแตรวงบรรเลงเพลงมหาชัย

ค. เป่า ๑ จบ สำหรับผู้หรือสิ่งซึ่งแตรวงบรรเลงเพลงมหาฤกษ์ และในพิธี
เปลี่ยนกองรักษาการณ์

(๓) ขลุ่ย กลอง บรรเลงเพลงมหาชัยถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, สมเด็จพระ
พระบรมราชินี, สมเด็จพระบรมราชชนนี และรัชทายาท และในพิธีเปลี่ยนกองรักษาการณ์

อนึ่ง ถ้าแตรทหารนั้น ๆ มีเครื่องบรรเลงหลายประเภท ให้เป็นหน้าที่ของแตรวงถ้าไม่มี
แตรวงให้เป็นหน้าที่ของแตรเดี่ยว ส่วนขลุ่ย กลองนั้น ใช้บรรเลงแต่เฉพาะไม่มีเครื่อง
บรรเลงอื่นๆ เว้นแต่การบรรเลงเพลงเคารพเมื่อขณะเปลี่ยนกองรักษาการณ์ ถ้ามีแตรเดี่ยว
ให้เป็นหน้าที่ของแตรเดี่ยว ถ้าไม่มีแตรเดี่ยว ให้เป็นหน้าที่ของขลุ่ย กลอง ส่วนแตรวง
บรรเลงเฉพาะเมื่อรับส่งธงประจำกอง

เครื่องบรรเลง

ไม่ประจำแตร

ข้อ ๔. เครื่องบรรเลงที่มีได้ประจำแตร บรรเลงเพลงเคารพเช่นเดียวกับเครื่อง
บรรเลงประจำแตร แต่บรรเลงเฉพาะ

(๑) ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, สมเด็จพระบรมราชินี, สมเด็จพระบรมราชชนนีและรัชทายาท เมื่อเสด็จเข้ามายังที่นั้น และเมื่อเสด็จกลับ หรือเมื่อเสด็จผ่าน

(๒) บรรเลงเพลงเคารพอื่นๆ เพื่อเป็นเกียรติยศตามกำหนดการนั้น ๆ

มาตรา ๔

การเคารพเมื่ออยู่ในความควบคุม

ข้อ ๑. ท่าเคารพของทหารเมื่ออยู่ในความควบคุม มีดังนี้

ท่าเคารพ

(๑) แถวทหารถืออาวุธอยู่กับที่ ทำวันทยาวุธ

* (๒) แถวทหารสะพายอาวุธ หรือไม่ถืออาวุธอยู่กับที่ ทำท่าตรง

แล้วทำเลขวา (ซ้าย)

(๓) แถวทหารกำลังเดิน ทำเลขวา (ซ้าย)

(๔) ทหารที่ไม่ได้อยู่เป็นแถว แต่ต้องรวมกันอยู่เป็นกลุ่มก้อน

และมีผู้ควบคุมประจำ

* ก. อยู่กับที่ ทำท่าตรงแล้วทำเลขวา (ซ้าย)

* ข. กำลังเคลื่อนที่ ทำท่าเดินแล้วทำเลขวา (ซ้าย)

การเคารพในหมายเลข (๔) นี้ ผู้ควบคุมจะสั่งให้ทำการเคารพตามลำพัง

ก็ได้

ข้อ ๒. วิธีแสดงการเคารพของทหารเมื่ออยู่ในความควบคุมมี ดังนี้

วิธีเคารพ

(๑) ทหารที่อยู่ในความควบคุมต้องทำการเคารพตามข้อ ๑ แห่ง

มาตรานี้แก่ผู้หรือสิ่งตามข้อ ๒ แห่งมาตรา ๑ ตั้งแต่หมายเลข (๑) ถึง (๗) กับ (๑๒)

ถึง (๑๘) และผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองร้อยหรือผู้บังคับการเรือขึ้นไป

* ข้อ ๑. (๒) และ (๔) ก.ข. แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหารที่ ๘๒/๕๒๕๐ ลง ๓ พ.ค. ๘๗

(๒) แถวทหารซึ่งพักอยู่ต้องเรียกแถว ทหารมามีได้อยู่บนหลังม้า ต้องขึ้นม้า ทหารจี๋ขับม้าและขับรถมิได้อยู่บนหลังม้าและบนรถต้องขึ้นม้าและขึ้นรถถวายความ เคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, สมเด็จพระบรมราชินีและรัชทายาท

การเคารพเฉพาะ
ผู้ควบคุม

ข้อ ๓. ผู้ควบคุมแถวทหารอยู่กับที่ ถ้าซัดกระบี่หรือดาบอยู่ เมื่อบอกแถวทหารทำการ เคารพด้วยท่าอาวุธ ให้ตนทำการเคารพด้วยท่ากระบี่ หรือดาบ นอกจากนี้ที่กล่าวแล้วนี้ ผู้ควบคุม ทำการเคารพอย่างอยู่ตามลำพัง และถ้าซัดกระบี่หรือดาบอยู่ตามระเบียบของการ บังคับแถวให้ทำการเคารพด้วยท่าอาวุธนั้น

ผู้ควบคุมแถวทหารพลรบที่ดี หรือผู้ควบคุมแถวทหารผู้ช่วยพลรบที่ถือปืน ในเวลา ตรวจพลสวนสนามก็ดี ถ้าซัดกระบี่ หรือดาบอยู่ เมื่อบอกแถวทหารทำการเคารพให้ตนทำ ให้ตนทำการเคารพด้วยท่ากระบี่หรือดาบ

เริ่มและเลิก
เคารพ

ข้อ ๔. การเริ่มเคารพ ให้กระทำเมื่อเห็น ได้ถนัด หรืออนุโลมตามโอกาส และสถานที่ เมื่อผู้หรือสิ่งซึ่งรับการเคารพผ่านพ้นไปประมาณ ๓ ก้าวหรือเมื่อจบเพลงเคารพแล้ว จึงเลิกการเคารพ

มาตรา ๕

การเคารพของกองรักษาการณ์และทหารยาม

ท่าเคารพ

ข้อ ๑. ท่าเคารพของกองรักษาการณ์และทหารยามมีดังนี้

(๑) อยู่กับที่ ทำวันทยาวิรู

* (๒) เคลื่อนที่ ทำท่าเดิน แล้วทำเลขวา (ซ้าย)

วิธีเคารพ

ข้อ ๒. วิธีแสดงการเคารพของกองรักษาการณ์และทหารยามมีดังนี้

(๑) สำหรับกองรักษาการณ์ เรียกแถวทำวันทยาวิรูแก่ผู้และสิ่งตามที่กล่าวใน มาตรา ๑ ข้อ ๒. ตั้งแต่หมายเลข (๑) ถึง (๓) กับ (๑๒) ถึง (๑๘) และผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ ขึ้นผู้บังคับกองพัน หรือผู้บังคับการเรือขึ้นไป

* ข้อ ๑. (๒) แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๘๒/๘๒๕๐ ลง ๓ พ.ค. ๘๓

(๒) สำหรับทหารยาม

ก. เมื่ออยู่กับที่ ทำการเคารพ ด้วยวิธีวันทยาอวุธแก่ผู้และ
สิ่งตามมาตรา ๑ ข้อ ๒. แต่ไม่ต้องเคารพทหารหรือตำรวจซึ่งต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร

ข. เมื่อเคลื่อนที่ทำการเคารพแก่ผู้และสิ่ง เช่น หมาย ก.
ด้วยท่าเลขวา (ซ้าย)

ระเบียบการอย่างอื่นนอกจากที่กล่าวไว้ในมาตรานี้ให้
ปฏิบัติอนุโลมตามที่กล่าวไว้ในมาตรา ๔

* มาตรา ๖

การเคารพของกองทหารเกียรติยศ

ข้อ ๑. ท่าเคารพของกองทหารเกียรติยศมีท่าเดียว คือ วันทยาอวุธ ท่าเคารพ

ข้อ ๒. วิธีแสดงการเคารพของกองทหารเกียรติยศมีดังนี้ วิธีเคารพ

(๑) กองทหารเกียรติยศจัดสำหรับผู้ใดหรือสิ่งใดให้ทำการ
เคารพแก่ผู้นั้นหรือสิ่งนั้น ผู้บังคับกองทหารเกียรติยศปฏิบัติการอนุโลมตามวิธี
รับตรวจพล

ก่อนที่ผู้หรือสิ่งซึ่งรับเกียรติยศจะได้รับการเคารพตามระเบียบ
นั้น กองทหารเกียรติยศถวายการเคารพ เฉพาะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี และรัชทายาท แต่ถ้าพระองค์ซึ่ง
ทรงราชอิสริยยศสูงกว่า เสด็จถึงก่อน ก็ไม่ต้องถวายการเคารพแก่พระองค์ซึ่งทรง
ราชอิสริยยศต่ำกว่าอีก และในการนี้ ผู้บังคับกองทหารเกียรติยศไม่ต้องปฏิบัติอย่าง
การรับตรวจพล

---

* ข้อ ๒. (๒) ก. แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๖๐/๒๗๖๐ ลง ๓ มิ.ย. ๘๐

* มาตรา ๖ ข้อ ๑. และข้อ ๒. แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อบังคับ กท. ๑ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๖

การถวายการเคารพตามความในวรรคก่อน หากเป็นกองทหารเกียรติยศ สำหรับศพ ให้ถวายการเคารพเท่านั้น ไม่ต้องบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี ทั้งในเวลาเสด็จพระราชดำเนินมาถึงและเสด็จพระราชดำเนินกลับ

(๒) ถ้าเป็นกองทหารเกียรติยศซึ่งจัดไปเคารพศพให้แสดงการเคารพในเวลาเผาหรือโดยให้แตรเดี่ยวเป่าเพลงนอน ๑ จบ แล้วให้หน่วยทหารเคารพกระทำวันทยาวุธ แตรวงหรือแตรเดี่ยว บรรเลงเพลงเคารพ ตามที่กำหนดในมาตรา ๓ เมื่อจบแล้วทำเรียบอาวุธ กองอยู่ในท่าตรง ต่อไปนี้ถ้ามีแตรวงให้บรรเลงเพลงโศก ๑ จบเป็นเสร็จการ

ระเบียบการอย่างอื่นนอกจากที่กล่าวแล้วในมาตรานี้ ให้ปฏิบัติอนุโลมตามที่กล่าวไว้ในมาตรา ๔

มาตรา ๓

การผ่อนผัน

เมื่อทำวันทยาวุธ หรือวันทยหัตถ์	ข้อ ๑. ถ้าไม่สามารถทำการเคารพด้วยทำวันทยาวุธหรือทำวันทยหัตถ์ได้ให้ * (๑) อยู่กับที่ ทำท่าตรง แล้วทำเลขวา (ซ้าย) * (๒) เคลื่อนที่ ทำท่าเดิน แล้วทำเลขวา (ซ้าย)
ผู้มียศต่ำกว่า ผู้ซึ่งตนอยู่ด้วย	ข้อ ๒. ทหารสนทนาหรือติดต่อกับผู้มียศสูงกว่า ไม่ต้องแสดงการเคารพผู้มียศต่ำกว่าผู้ซึ่งตนอยู่ด้วย แต่ถ้าอยู่เฉพาะพระพักตร์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีและรัชทายาท ไม่ต้องทำการเคารพแก่ผู้ใด นอกจากพระองค์นี้ ทหารในความควบคุมอยู่ต่อหน้าผู้ซึ่งแถวทหารต้องทำการเคารพให้ ไม่ต้องทำการเคารพผู้ซึ่งต่ำกว่า เว้นแต่เป็นระเบียบการเคารพของกองเกียรติยศ

---

* ข้อ ๑ (๑) และ (๒) แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหารที่ ๘๒/๘๒๕๐ ลง ๖ พ.ค. ๘๗

ข้อ ๓. ทหารสวมหมวกอยู่จะถอดหมวกเพื่อไหว้พระก็ได้

ถอดหมวกไหว้พระได้

ข้อ ๔. ในโอกาสต่อไปนี้ ทหารไม่ต้องทำการเคารพแก่ผู้ใด

โอกาสที่ไม่ต้องเคารพ

(๑) กำลังเล่นกีฬา

(๒) เมื่ออยู่ในที่ชุมนุมซึ่งต้องการความสงบ

(๓) เมื่อเจ็บป่วยอาการสาหัส

(๔) เมื่อแบกหามของหนัก

(๕) เมื่อกำลังรับประทานอาหารอยู่

(๖) เมื่อมีหน้าที่ต้องประจำในขบวนหรือพิธีใดๆ

(๗) กำลังขับขี่ยานหรือสัตว์พาหนะเคลื่อนที่ตาม

ลำพังในที่คับขัน หรือเมื่อกำลังขับขียนพาหนะในความควบคุม

* (๘) เมื่อควบคุมนักโทษเดินไปนอกเรือนจำ หรือโดยสาร

ไปบนยานพาหนะ

* (๙) เมื่อกำลังทำการรักษาพยาบาลตามหน้าที่

ข้อ ๕. ทหารในความควบคุม ซึ่งกำลังหัดหน้าที่ราชการสนาม ผู้ควบคุมไม่ต้องบอกแสดงการเคารพ แต่ตนเองต้องทำการเคารพอย่างอยู่ตามลำพัง

การเคารพกำลังหัด

หน้าที่ราชการสนาม

ข้อ ๖. แถวทหารกำลังเดินตามสบาย หรือวิ่งไม่ต้องทำการเคารพ

แถวเดินตามสบาย

หรือวิ่งไม่ต้องเคารพ

---

* ข้อ ๔ (๘) และ (๙) แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหารที่ ๑๘๔/๑๐๓๑๒ ลง ๓๐ ต.ค. ๘๒

การเคารพ บนยานพาหนะ	ข้อ ๗. ทหารซึ่งอยู่บนยานพาหนะให้ทำการเคารพโดยนั่ง หรือยืนอยู่บนยานนั้นได้ แต่ต้องสำรวจอิริยาบถขณะเคารพให้สมควร
กองรักษาการณ์ ไม่ต้องตั้งแถว	ข้อ ๘. ถ้ามิได้มีคำสั่งเป็นพิเศษในระหว่างเวลาตั้งแต่สวดมนต์ก่อนนอนไปจนถึงรุ่งสว่าง (เมื่อเห็นได้ถนัด) หรือเมื่อฝนตกจนถึงต้องเก็บอาวุธ กองรักษาการณ์ไม่ต้องตั้งแถวแสดงการเคารพแก่ผู้ใด
เคารพเวลาสวดมนต์หรือฝนตก	
กองรักษาการณ์ ไม่ต้องเรียกแถว เคารพทหารที่ไม่ แต่งเครื่องแบบ	ข้อ ๙. ทหารซึ่งมิได้แต่งเครื่องแบบกองรักษาการณ์ ไม่ต้องเรียกแถวทำการเคารพ

* ตอน ๒

ว่าด้วยการเคารพในเรือ

มาตรา ๔

การเคารพในเรือใหญ่

วิเคราะห์ศัพท์	ข้อ ๑. คำว่า “เรือใหญ่” หมายความว่า เรือเดินทะเล รวมทั้งที่เป็นเรือรบและเรือช่วยรบ
การเคารพ ด้วยวิธียิงสลุต	ข้อ ๒. เรือใหญ่ ซึ่งมีหน้าที่ยิงสลุต ตามพระราชกำหนดยิงสลุต จะต้องแสดงการเคารพด้วยวิธียิงสลุตในโอกาสใดบ้างนั้น มีระเบียบการแจ้งอยู่ในพระราชกำหนดนั้น โดยละเอียดแล้ว แต่ถึงแม้จะได้แสดงการเคารพด้วยวิธียิงสลุตแล้วก็ตาม ก็ยังต้องทำการเคารพตามวิธีที่จะได้กล่าวต่อไปประกอบด้วย ในขณะที่ยิงสลุตนั้นเสมอไปตามควรแก่เกียรติยศของบุคคลและวัตถุ ซึ่งรับการเคารพ

---

* ตอน ๒ เดิมมีมาตรา ๑๖ (การเคารพในเรือพาย) และมาตรา ๑๗ (การเคารพในเรือแจว) อยู่ด้วย แต่ต่อมาได้ยกเลิกตามข้อบังคับ กห.๑ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๕๗

ข้อ ๓. เรือใหญ่ในเวลาแล่นผ่านกัน หรือแล่นมาจ่อรวมแห่งเดียวกัน ห่างจากกันในระยะซึ่งอาจทราบสัญญาณ และลักษณะของธงได้ด้วย จักผูกกติ ให้มีการเคารพซึ่งกันและกัน คือ

การเคารพเมื่อเรือ
ชักธงหมายอิสริยยศ
หมายยศและหมาย-
ตำแหน่ง

(๑) เรือใหญ่อื่น ๆ ทำการเคารพต่อเรือทุกชนิด ที่ชักธง-
มหाराชใหญ่หรือน้อย ธงราชินีใหญ่หรือน้อย ธงเยาวราชใหญ่หรือน้อย ด้วยวิธี
ดังนี้

ก. เรือซึ่งมียามใหญ่ เรียกยามใหญ่เข้าแถว ทหารอื่น ๆ
แถวรายกราบ ตั้งแต่หัวตลอดท้ายเรือ เฉพาะกราบที่ผ่าน เมื่อเป่าแตรสัญญาณตรง
หรือนายยามบอกตรง ยามใหญ่กับทหารที่ถือปืนทำวันทยาวุธ ทหารรายกราบ
ทำวันทยหัตถ์ ถ้ามีแตรวง ๆ บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี แตรสั้นเป่าเพลง
ค่านับ ๓ จบ

ข. เรือที่ไม่มียามใหญ่เรียกแถวทหารขึ้นรายกราบตั้งแต่
หัวตลอดท้ายเรือเฉพาะกราบที่ผ่าน เมื่อเป่าแตรสัญญาณตรงหรือนายยามบอก
ตรง ทหารที่ถือปืนทำวันทยาวุธ ทหารรายกราบทำวันทยหัตถ์ ถ้ามีแตรให้ปฏิบัติ
อย่าง ก.

(๒) เรือใหญ่อื่น ๆ ทำการเคารพต่อเรือทุกชนิด ที่ชักธง-
ราชวงศ์ใหญ่หรือน้อย ด้วยวิธีดังนี้

ก. เรือที่มียามใหญ่เรียกยามใหญ่เข้าแถว ส่วนทหารอื่น ๆ
ผู้ใดอยู่แห่งใดก็ให้คงอยู่ตรงนั้น โดยหันหน้าไปทางสิ่ง ที่รับการเคารพเมื่อเป่าแตร
สัญญาณตรง หรือนายยามบอกตรง ยามใหญ่กับทหารที่ถือปืนทำวันทยาวุธ ทหาร
นอกนั้นทำวันทยหัตถ์ ถ้ามีแตรวง ๆ บรรเลงเพลงมหาชัย แตรสั้นเป่าเพลงค่านับ
๒ จบ

ข. เรือที่ไม่มียามใหญ่ผู้ใดอยู่บนคาค้ำแห่งใด ก็คงให้ทำ
การเคารพที่ตรงนั้น โดยหันหน้าไปทางสิ่ง ที่รับการเคารพ เมื่อเป่าแตรสัญญาณ
ตรง หรือนายยามบอกตรง ทหารที่ถือปืนทำวันทยาวุธ ทหารนอกนั้นทำวันทยหัตถ์
ถ้ามีแตรให้ปฏิบัติอย่าง ก.

(๓) เรือใหญ่อื่นๆ ทำการเคารพต่อเรือทุกชนิดที่ชักธงนายกรัฐมนตรื ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ของผู้บัญชาการทหารเรือ ของผู้บังคับการกองเรือรบ และของนายพลเรือทุกชั้น ด้วยวิธี ดังนี้

ก. เรือที่มียามใหญ่ เรือขยามใหญ่เข้าแถว ส่วนทหารอื่นๆ ผู้ใดอยู่แห่งใดก็ให้คงให้คงอยู่ตรงนั้น โดยหันหน้าไปทางสิ่ง ที่รับการเคารพ เมื่อเป่าแตรสัญญาณตรงหรือ นายยามบอกตรง ยามใหญ่กับทหารถือปืนทำวันทยาวุธ ทหารนอกนั้นทำวันทยหัตถ์ถ้ามีแตรวง ๆ บรรเลงเพลงเดินมหาฤกษ์ แตรสั้นเป่าเพลงคำนับ ๑ จบ

ข. เรือที่ไม่มียามใหญ่ ผู้ใดอยู่บนดาดฟ้าแห่งใด ก็คงให้ทำการเคารพที่ตรงนั้น โดยหันหน้าไปทางสิ่ง ที่รับการเคารพเมื่อเป่าแตรสัญญาณตรงหรือนายยามบอกตรง ทหารที่ถือปืนทำวันทยาวุธ ทหารนอกนั้นทำวันทยหัตถ์ ถ้ามีแตรให้ปฏิบัติตาม ก.

(๔) เรือใหญ่ซึ่งชักแต่ธงประจำเรือตามปกติ และจะมีธงนายเรือชั้นใดก็ตามให้ทำการเคารพซึ่งกันและกัน คือนายยามสั่งให้เป่าแตรสัญญาณตรงหรือบอกตรง บรรดาทหาร ซึ่งอยู่บนดาดฟ้าเรือที่ถือปืนทำวันทยาวุธ ที่ไม่ได้ถือปืนทำวันทยหัตถ์ใครอยู่ที่ใด ให้ทำการเคารพที่ตรงนั้น โดยหันหน้าไปทางสิ่ง ที่รับการเคารพและการที่เรือใดจะต้องทำการเคารพซึ่งกันและกันก่อนหรือหลังอย่างใดนั้นให้ปฏิบัติดังนี้

ก. เรือชั้นที่ ๓ เคารพเรือพระที่นั่ง เรือชั้นที่ ๑ และเรือชั้นที่ ๒ ก่อน

ข. เรือชั้นที่ ๒ เคารพเรือพระที่นั่งกับเรือชั้นที่ ๑ ก่อน

ค. เรือชั้นที่ ๑ เคารพเรือพระที่นั่งก่อน

ง. เรือชั้นเดียวกัน ให้เรือที่ผู้บังคับการเรือมียศน้อยกว่าเคารพเรือที่ผู้บังคับการเรือ มียศสูงหรืออาวุโสกว่า ถ้าผู้บังคับการเรือมียศเสมอกัน ให้ต่างฝ่ายต่างทำการเคารพพร้อมๆ กัน

จ. เรือช่วยรบ ถึงจะอยู่ในลำดับชั้นสูงกว่าเรือรบก็ตาม ให้ทำการเคารพเรือพระที่นั่งและเรือรบก่อนเสมอไป

การเคารพระหว่าง
เรือหลวง กับเรือ
รบต่างประเทศ

ข้อ ๔. เรือหลวงกับเรือรบต่างประเทศ ให้ทำการเคารพซึ่งกันและกัน ดังนี้

(๑) ถ้าเรือรบต่างประเทศชักธงราชตระกูล ให้เรือหลวงทำการเคารพ โดยวิธีเดียวกันกับทำความเคารพเรือที่ชักธงราชตระกูลฝ่ายสยาม แต่ถ้ากำหนดให้แถวบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีไทย ต้องเปลี่ยนเป็นบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีของชาติต่างประเทศนั้น ๆ

(๒) ถ้าเรือรบต่างประเทศชักธงตำแหน่งข้าราชการชั้นสูงหรือธงนายพลเรือให้เรือหลวงทำการเคารพ โดยวิธีเดียวกันกับทำความเคารพเรือที่ชักธงหมายตำแหน่งหรือ ธงนายพลเรือฝ่ายสยาม แถวคงบรรเลงเพลงเดินมหาฤกษ์เหมือนกัน

(๓) ถ้าเรือรบต่างประเทศ มิได้ชักธงตาม (๑) และ(๒) ให้เรือหลวงทำการเคารพอย่างเรือรบฝ่ายสยาม ตามข้อ ๓.(๔) แต่ให้ทำการเคารพพร้อมกันกับเรือรบต่างประเทศนั้น โดยไม่ต้องคำนึงถึงชั้นของเรือหรือยศ และอาวุโสของผู้บังคับการเรือ

(๔) ถ้าเรือต่างฝ่ายต่างชักธงหมายเกียรติยศด้วยกัน เรือที่ชักธงหมายเกียรติยศต่ำกว่าทำการเคารพเรือ ที่ชักธงหมายเกียรติยศสูงกว่า ถ้าธงหมายเกียรติยศนั้นเสมอกันให้ ทำการเคารพพร้อม ๆ กัน

(๕) ถ้าเรือรบต่างประเทศ ทำการเคารพเรือหลวงก่อนไม่ว่าในระยะใด ๆ ให้เรือหลวงทำการเคารพตอบทันที โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าในระยะนั้น ๆ จะอาจทราบสัญญาณ และลักษณะของธงได้ด้วยจักขุปกติหรือไม่ก็ตาม

ข้อ ๕. ถ้าเรือค้าขายหรือเรือรับคนโดยสารจะเป็นของสยามหรือของต่างประเทศก็ตามลดธงเคารพเรือหลวง ให้เรือหลวงลดธงท้ายเรือรับการเคารพ ๑ ครั้ง แล้วชักขึ้นที่ตามเดิม ก่อนที่เรือนั้นจะหยุดทำการเคารพ ห้ามมิให้เรือหลวงลดธงเคารพเรือของบริษัทหรือเอกชนก่อนเป็นอันขาด

ข้อ ๖. เมื่อเรือหลวงแล่นผ่านที่ซึ่งมีธงมหाराช ธงราชินี ธงเยาวราช ธงราชวงศ์ ธงนายกรัฐมนตรื ธงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ธงผู้บัญชาการทหารเรือ และธงนายพลเรือทุกชั้นซึ่งชักขึ้นไว้ยอดเสาบนบก ให้กระทำการเคารพแก่ธงนั้นโดยนัยเดียวกันกับที่กล่าวไว้ในข้อ ๓ (๑) (๒) หรือ(๓) ตามควรแก่เกียรติยศของธง

การเคารพ

ระหว่างเรือหลวง

กับเรือค้าขาย

การเคารพธง-

หมายเกียรติยศ

ที่ชักไว้บนบก

โอกาสที่เรือหลวง
งดเว้นการเคารพ

ข้อ ๗. การเคารพในเรือใหญ่ซึ่งได้กล่ามาแล้วนั้นให้งดเว้นได้ในโอกาสต่อไปนี้

(๑) เรือซึ่งชักธงมหาราชไม่ต้องเคารพอย่างหนึ่งอย่างใดที่ต่ำกว่าเรือซึ่งชักธงราชินีเคารพธงมหาราช เรือซึ่งชักธงเยาวราช เคารพธงมหาราชและธงราชินี เรือซึ่งชักธงราชวงศ์ เคารพธงมหาราช ธงราชินี และธงเยาวราช ส่วนเรือซึ่งชักธงนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ชงผู้บัญชาการทหารเรือ ตลอดจนชงนายพลเรือทุกระดับชั้นเคารพธงหมายราชตระกูลทุกระดับชั้นแต่ไม่เคารพธง ซึ่งหมายถึงหรือตำแหน่งต่ำกว่าชั้นของตนลงไปเฉพาะเรือที่ชักธงนายพลเรือชั้นนั้น เมื่อฝ่ายที่ธงต่ำกว่าทำการเคารพแล้วให้ฝ่ายที่สูงกว่าทำความเคารพตอบด้วย

(๒) ถ้ามีธงที่เรือจะต้องทำการเคารพอยู่ในที่เดียวใกล้ชิดกันหลายธงให้ทำการเคารพเฉพาะธงที่หมายเกียรติยศสูงสุดธงเดียว

(๓) ในระหว่างเวลาชงลงแล้ว ไม่มีการเคารพอย่างหนึ่งอย่างใดนอกจากทหารในเรือ ทำการเคารพอย่างเดียวกับเวลาที่ไม่มีผู้ควบคุม เว้นไว้แต่เมื่อมีคำสั่งชั่วคราวหรือเมื่อเรือนั้นต้องมีหน้าที่ยิ่งสุด

การเคารพบุคคลและ
วัตถุที่ควรเคารพ

ข้อ ๘. เรือหลวงต้องทำการเคารพแก่บุคคลและวัตถุต่างๆ ในเวลาที่ผ่านกันหรือมาหยุดอยู่ ดังนี้

(๑) นายยามสั่งให้เป่าแตรสัญญาณตรง หรือบอกตรง ทหารที่ถือปืนทำวันทยาวุธ ที่ไม่ได้ถือปืนทำวันทยหัตถ์ ยามใหญ่ไม่เข้าแถว แตรสั้นไม่ต้องเป่าเพลงคำนับให้แก่บุคคลและวัตถุ คือ

* ก. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี รัชทายาท พระบรมวงศ์ สมเด็จพระราชชนนี พระเจ้าแผ่นดิน และเจ้าต่างประเทศ ในเมื่อไม่มีธงหมายพระเกียรติยศ

ข. นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บังคับการกองเรือรบ และนายพลเรือ ที่เป็นผู้มีอำนาจบังคับบัญชาแห่งเรือชั้นนั้นในเวลาที่ไม่ใช่ธงหมายยศ

* ข้อ ๘ (๑) ก. แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อบังคับ กห.๑ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๕๓

ค. พระบรมศพ พระบรมอัฐิ ขบวนแห่พระศพ

* ง. ธงจุฑาธุช ธงประจำกองทหาร ธงประจำกอง

ยุวชนทหาร

(๒) ทหาร ซึ่งอยู่บนดาดฟ้าเรือ ต่างคนต่างทำความเคารพอย่าง
เวลาอยู่ตามลำพังทหารยามทำการเคารพให้แก่บรรดานายพลเรือทุกชั้นซึ่งไม่มีอำนาจ
บังคับบัญชาแห่งเรือนั้นเมื่อไม่มีธงหมายยศ และบุคคลอื่นๆ ซึ่งมีหน้าที่รับการเคารพ
ตามระเบียบทหารในเวลาอยู่ตามลำพังและระเบียบสำหรับยามรักษาการณ์

(๓) ทหารซึ่งอยู่ในระหว่างควบคุมเพื่อฝึกหัดหรือสอนให้ทำการ
เคารพตามระเบียบทหารเวลาอยู่ในความควบคุม

(๔) ถ้าเป็นเวลาขงลงแล้ว การเคารพตามที่กล่าวใน (๑) นั้น ให้
ปฏิบัติอย่าง (๒)

ข้อ ๕. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ดี สมเด็จพระบรมราชินีก็ดี หรือ
รัชทายาทก็ดี เมื่อเสด็จเป็นขบวน มีขบวนแห่นำตามเสด็จเป็นพระเกียรติยศ โดยทาง
ราชการจะเป็นทางชลมารคก็ดี ทางสถลมารคก็ดี ถึงหากจะไม่มีธงหมายพระเกียรติยศ
มาด้วยก็ให้เรือหลวง ทำการเคารพดังกล่าวแล้ว ในข้อ ๓. (๑) และ (๒)

การเคารพเมื่อ

เสด็จเป็นขบวน

---

* ข้อ ๘ (๑) ง. แก้ไขเพิ่มเติมตาม คำสั่งทหารที่ ๕๕/๑๓๗๖๘ ลง ๖ มิ.ย. ๘๒

มาตรา ๕

การเคารพศพในเรือ

การเคารพทหารถึง
แก่กรรมในเรือใหญ่

ข้อ ๑. ทหารที่ถึงแก่กรรมในเรือใหญ่ ให้ได้รับเกียรติยศในการเคารพ ดังนี้

(๑) ในขณะที่ยกศพไปจากเรือนั้น ให้นายทหารชั้นสัญญาบัตรทั้งหมดส่งศพเพียงบันไดเรือ ทหารประจำเรือตั้งแถวหน้าบันไดเรือ ถ้ามียามใหญ่ ให้ยามใหญ่เข้าแถวทำวันทยาวุธ แตรเดี่ยวเป่าเพลงคำนับ ตามชั้นยศ ถ้าผู้ที่ชั้นยศไม่ถึงกำหนดเป่าเพลงคำนับก็ให้แตรเดี่ยวเป่าเพลงคำนับ ๑ จบ ทหารนอกนั้นทำวันทยหัตถ์

(๒) ถ้าทำการปลงศพอย่างชาวทะเลในเวลาห่อนศพลงทะเลก็ให้มีการเคารพศพอย่างเดียวกับที่กล่าวแล้วใน (๑) กับให้มีทหารถือปืนอย่างน้อย ๑ หมู่ และอย่างมาก ๑ หมวด ตามชั้นของเรือเพิ่มขึ้น หรือยามใหญ่นั้นเองตั้งแถวริมกราบเรือยิงปืนดับด้วยกระสุนซ้อมรบ คำนับศพ ๓ ครั้ง ในขณะที่ศพจมลงไป ถ้ามีแตรวงให้เป่าเพลงคำนับให้แก่ศพนายทหารสัญญาบัตรด้วย

อนึ่ง ถ้าผู้ตายเป็นนายพลให้ยิงสลุตด้วยตามเกียรติยศซึ่งบัญญัติไว้ในพระราชกำหนดการยิงสลุต การลดธงเรือคำนับศพ ให้เป็นไปตามข้อบังคับทหาร ว่าด้วยการไว้ทุกข์

เวลารับศพลง
เรือใหญ่เฉพาะ

ข้อ ๒. เรือใหญ่ที่จัดไปรับศพให้มีการเคารพในเวลารับศพลงเรือครั้งหนึ่งและเวลาส่งศพไปจากเรืออีกครั้งหนึ่ง โดยวิธีเดียวกับที่กล่าวแล้วในข้อ ๑(๑) แต่ศพนายทหารสัญญาบัตร ส่วนศพนอกนั้นไม่มีพิธีอย่างใด

การแต่งกาย
ของหน่วยทหาร
ที่เคารพศพ

ข้อ ๓. การแต่งกายในเวลาเคารพศพดังกล่าวไว้ในข้อ ๑ และ ๒ นั้น ให้แต่งเครื่องแบบเครื่องแบบเต็มยศ

มาตรา ๑๐

การรับรองในเรือใหญ่

ข้อ ๑. เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือสมเด็จพระบรมราชินี หรือรัชทายาทเสด็จขึ้นหรือลงจากเรือหลวง ให้ผู้บังคับการเรือ และนายทหาร ทั้งหมดรับส่งเสด็จที่บันได พันจ่าเป่านกหวีด ยามใหญ่ในบังคับนายทหารชั้น สัญญาบัตร เข้าแถวถวายวันทยาอูฐ ทหารอื่น ๆ ยืนรายกราบตั้งแต่หัวตลอดท้ายเรือ ทางกราบที่เสด็จและถวายวันทยาอูฐ หักถ้อ ถ้ามีแถววง ๆ บรรเลงสรรเสริญพระบารมี แตรสั้นเป่าเพลงคำนับ ๓ จบ

การรับรอง และส่ง-
เสด็จพระบาทสมเด็จพระ-
พระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระ-
พระบรมราชินี
รัชทายาท

* ข้อ ๒. เมื่อพระบรมวงศหรือสมเด็จพระราชชนนีเสด็จขึ้นหรือลง จากเรือหลวง ให้ทำการรับรองและส่งเสด็จ เช่นเดียวกับข้อ ๑ เว้น แต่ทหารไม่ต้อง ยืนรายกราบ และแถววงเปลี่ยนเป็นบรรเลงเพลงมหาชัย

การรับรอง และส่ง-
เสด็จพระบรมวงศา-
นวงค์

* ข้อ ๓. เมื่อนายทหารเรือชั้นสัญญาบัตรทุกชั้นมาขึ้นหรือลงจาก เรือหลวง ให้ทำการรับรองและส่ง ดังแจ้งในตารางหมายเลข ๑ ต่อท้าย ข้อบังคับนี้

การรับรอง และส่งนาย-
ทหารเรือชั้นสัญญาบัตร

* ข้อ ๔. เมื่อนายทหารบก นายทหารอากาศหรือนายตำรวจ มาลงเรือ หรือไปจากเรือหลวง โดยหน้าที่ราชการเป็นเกียรติยศโดยอิสระให้มีการรับและส่ง อนุโลมตามยศนายทหารเรือ คือ นายพล นายพลอากาศ และนายพลตำรวจเหมือน นายพลเรือ นายพัน นายนาวาอากาศและนายพันตำรวจเหมือนนายนาวา นายร้อย นายเรืออากาศและนายร้อยตำรวจเหมือนนายเรือ แต่ถ้ามาหรือไปจากเรือหลวง โดยไม่ใช่หน้าที่ราชการเป็นเกียรติยศแล้ว ให้ทำการรับรองอย่างนายทหารเรือ แต่ เว้นการเป่านกหวีดทุกชั้น

การรับรอง และส่ง-
นายทหารบก อากาศ
หรือนายตำรวจ

* ข้อ ๒ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อบังคับ กท.๑ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗

* ข้อ ๓ และ ข้อ ๔ แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหารที่ ๖๐/๒๗๖๐ ลง ๓ มิ.ย. ๕๐

การรับรอง และส่ง
ข้าราชการพลเรือน
ข้อ ๕. เมื่อข้าราชการฝ่ายพลเรือนมาลง หรือไปจากเรือหลวง โดยหน้าที่ราชการ
เป็นเกียรติยศโดยอิสระ ให้ทำการรับและส่ง ดังแจ้งในตารางเป็นเกียรติยศโดยอิสระ
ให้ทำการรับและส่ง ดังแจ้งในตารางเป็นเกียรติยศโดยอิสระ ให้ทำการรับและส่งดัง
แจ้งในตารางหมายเลข ๒ ต่อท้ายข้อบังคับนี้

การรับรอง และส่ง
พระเจ้าแผ่นดิน
และเจ้านายต่าง-
ประเทศ
ข้อ ๖. เมื่อพระเจ้าแผ่นดิน และรัชทายาทต่างประเทศเสด็จมาขึ้น หรือลงจากเรือ-
หลวง ให้ทำการรับรองอย่างเดียวกับในข้อ ๑. แต่ตรวจเปลี่ยนเป็นบรรเลงเพลง
สรรเสริญพระบารมีของประเทศนั้น

ถ้าเจ้านายต่างประเทศที่ไม่ใช่รัชทายาทเสด็จมาขึ้นหรือลงจากเรือหลวง ให้
ทำการรับรองอย่างเดียวกับในข้อ ๒. แต่ตรวจเปลี่ยนเป็นบรรเลงเพลงสรรเสริญ-
พระบารมีของประเทศนั้น

การรับรอง และส่ง
ข้าราชการต่าง-
ประเทศ
ข้อ ๗. เมื่อข้าราชการชั้นสัญญาบัตรแห่งรัฐบาลต่างประเทศ คือนายทหารเรือ
นายทหารบก และข้าราชการพลเรือน มาขึ้นหรือลงจากเรือหลวง ให้ทำการรับรอง
เหมือนเช่นข้าราชการสยาม ซึ่งมีตำแหน่งเทียบชั้นตรงกัน แต่เฉพาะนายทหารต่าง-
ประเทศนั้น ต้องได้รับบทวิดิในการรับรองด้วยเสมอ ไม่เลือกกว่าจะมียศชั้นใดถ้า
ผู้ใดที่เทียบชั้นข้าราชการสยาม ซึ่งกำหนดให้ตรวจบรรเลงเพลงเดินด้วย ก็ให้ตรวจ
บรรเลงเพลงเดินมหาฤกษ์รับรองเช่นเดียวกัน เว้นไว้แต่ถ้าข้าราชการต่างประเทศผู้
นั้น เป็นผู้แทนของรัฐบาลด้วยแล้ว ให้ตรวจเปลี่ยนเป็นบรรเลงเพลงชาติของประเทศนั้น
อนึ่ง ถ้าในเรือหลวงลำนั้น มีผู้มีเกียรติยศสูงอยู่ก่อนแล้ว การรับรองผู้มาใหม่
โดยเต็มเกียรติยศของผู้นั้น จะทำให้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากผู้มีเกียรติยศสูงในเรือ
เสียก่อน

มาตรา ๑๑

พิธีชงขึ้นและชงลง

ข้อ ๑. ในการชักธงประจำเรือขึ้น เมื่อเวลา ๐๘๐๐ และชักลงเมื่อเวลา
พระอาทิตย์อัสดงคตนั้น ให้มีการเคารพแก่ธงดังนี้

การเคารพธงประจำเรือ
สำหรับทหารในเรือ

(๑) บรรดาเรือหลวงที่ไม่มียามใหญ่ ให้ทหารและพลเรือนที่
อยู่ในเรือนั้น ทำการเคารพแก่ธงในเวลาชงขึ้น หรือชงลงจนกว่าจะเสร็จพิธี คือ เมื่อ
นายยามหรือนายเรือบอกตรง ให้ทหารที่ถือปืนทำวันทยาฆุร นอกนั้นทำวันทยหัตถ์
หรือยืนตรง นกหวีดเป่าเพลงชงขึ้นหรือชงลง แตรสั้นเป่าเพลงค่านับ ๓ จบ แต่
เฉพาะการเคารพธงลงนั้น เมื่อเสร็จการเคารพแล้วให้เป่าเพลงย่ำค้ำต่อด้วย

(๒) ถ้าเป็นเรือที่มียามใหญ่ ให้ยามใหญ่เข้าแถวทำวันทยาฆุร
แตรสั้นเป่าเพลงค่านับ ๓ จบ ถ้ามีขลุ่ยและกลอง ขลุ่ยเป่าเพลงมหาชัย กลองตี
ตลอดเวลา ถ้ามีแตร ๆ บรรเลงเพลงชาติ นอกจากนี้ให้ทำการเคารพอย่าง (๑)

ข้อ ๒. ในเวลากระทำพิธีชงขึ้น และชงลงในเรือนั้น ถ้าทหารอยู่นอก
เรือในระยะซึ่งอาจทราบสัญญาณและลักษณะของธงได้ด้วยจักขุปกติแล้วให้ทำการ
ให้ทำการเคารพตามวิธีที่ได้กำหนดไว้สำหรับทหารและกองทหารทุกประเภท ทั้งนี้
ให้ทำการเคารพตลอดถึงข้าราชการพลเรือนและคนงานในสังกัดกองทัพเรือ โดย
ใช้วิธีถอดหมวกยืนตรง

การเคารพธงประจำเรือ
สำหรับทหารนอกเรือ

ข้อ ๓. เมื่อเรือหลวงทอดอยู่ในอ่าวต่างประเทศใดๆ ก็ดี การทำ
พิธีชงขึ้นและชงลงนั้น ให้ปฏิบัติอย่างข้อ ๑. แต่ถ้ามีแตรวางด้วย เมื่อแตรวงบรรเลง
เพลงชาติไทยจบลงแล้ว ให้บรรเลงเพลงชาติของชาติที่เป็นเจ้าของอ่าวติดต่อกัน
ไปอีกจบหนึ่ง ทหารในเรือคงทำการเคารพตลอดเวลา

พิธีชงประจำเรือ
ขึ้นและลงในอ่าว
ต่างประเทศ

ข้อ ๔. ถ้าเรือหลวงทอดอยู่แห่งเดียวกันกับเรือรบต่างประเทศใน
น่านน้ำของเราในระยะซึ่งอาจทราบสัญญาณ และลักษณะของธงได้ ด้วยจักขุปกติ
แล้ว ในการทำพิธีชงขึ้นและชงลงนั้น ถ้าเป็นเรือที่มีแตรวง เมื่อแตรวงบรรเลงเพลง
ชาติไทยจบแล้ว ให้บรรเลงเพลงชาติของชาติที่เป็นเจ้าของเรือรบนั้นอีกจบหนึ่ง

พิธีชงประจำเรือ
ขึ้น และลงเมื่อจอด
ร่วมกับเรือรบต่าง-
ประเทศในอ่าวเรา

ถ้ามีเรือของหลายชาติ ให้เรียงลำดับที่จะบรรเลงเพลงชาติให้ชาติใดก่อนและหลังตามลำดับยศทหารและอาวุโสของผู้บังคับการเรือหรือกองเรือชาติต่างประเทศนั้น ๆ ทหารในเรือคงทำการเคารพตลอดเวลาจนกว่าจะสุดเสียงแตร

พิธีธงประจำเรือ
ขึ้น และลงเมื่อ
จอดรวมกับเรือ
รบต่างประเทศ

ข้อ ๕. ถ้าเรือหลวงทอดอยู่แห่งเดียวกันกับเรือต่างประเทศในอ่าวต่างประเทศ ในระยะซึ่งอาจทราบสัญญาณและลักษณะของธงได้ด้วยจักษุปกติแล้ว ในการทำพิธีธงขึ้น และธงลงนั้น ให้ปฏิบัติอย่างข้อ ๓. ก่อน เมื่อจบเพลงชาติของชาติที่เป็นเจ้าของอ่าวแล้วจึงให้ปฏิบัติอย่างข้อ ๔. ต่อไปจนจบ เว้นไว้แต่เรือรบต่างประเทศที่ไม่มีสัญญาณทางพระราชไมตรีกับประเทศสยาม

อนึ่ง ถ้าในหมู่เรือรบต่างประเทศที่จอดรวมอ่าวกันนี้ มีเรือรบของชาติเจ้าของอ่าวด้วยแล้ว ให้คงเว้นไม่ต้องบรรเลงเพลงชาติให้แก่ธงเรือรบที่เป็นของชาติเจ้าของอ่าวนั้นอีก

พิธีธงหมาย
เกียรติยศและ
ตำแหน่งขึ้น
และลง

ข้อ ๖. การชักธงหมายเกียรติยศ หรือหมายตำแหน่งขึ้นหรือลงในเรือหลวงลำหนึ่งลำใด ถ้าบังเอิญพ้องกับการรับ หรือส่งผู้ซึ่งธงหมายนั้นขึ้น หรือลงจากเรือด้วยแล้ว ให้เรือหลวงลำนั้นถือเอาการเคารพในการรับหรือส่งดังกล่าวแล้วในมาตรา ๒ นั้น เป็นการเคารพพิธีธงขึ้นลงด้วยในตัว ถ้าการชักธงซึ่งกล่าวมานี้ไม่พ้องกับการรับหรือส่ง ดังเช่น เวลาเปลี่ยนธงน้อยเป็นธงใหญ่หรือตรงกันข้ามหรือเปลี่ยนธงนายพลเรือโดยเหตุเลื่อนยศ เป็นต้น ให้ทหารในเรือนั้นทำการเคารพอย่างเดียวกันกับพิธีธงประจำเรือขึ้นและลง เว้นแต่ถ้าเป็นเรือที่มีแตรวง ๆ บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีหรือมหาชัย หรือเพลงเดินมหาฤกษ์ ตามควรแก่เกียรติยศของบุคคลที่ธงนั้นหมาย โดยเกณฑ์เดียวกันกับการรับรองในเรือหลวง

การเคารพของเรือ
อื่น ๆ ในพิธีธง
หมายเกียรติยศ
และตำแหน่งขึ้นลง

ข้อ ๗. ถ้ามีการชักธงหมายเกียรติยศหรือหมายตำแหน่งขึ้นลงในเรือลำใด ให้เรือหลวงลำอื่น ซึ่งอยู่ในระยะที่อาจทราบสัญญาณและลักษณะของธงได้ด้วยจักษุปกติทำการเคารพให้แก่ธงนั้น โดยวิธีเดียวกันกับที่กล่าวด้วยการเคารพในเรือใหญ่

อนึ่ง ถ้าเรือหลวงจอดรวมอ่าวกับเรือรบต่างประเทศในระยะซึ่งอาจทราบสัญญาณและลักษณะของธงได้ด้วยจักษุปกติแล้ว เมื่อเรือรบต่างประเทศนั้น ๆ ชักธงหมายเกียรติยศ หรือหมายตำแหน่งขึ้นลง ให้เรือหลวงทำการเคารพดังกล่าวข้างบนนี้ด้วย

ข้อ ๘. ในการชักธงหมายเกียรติยศ หรือหมายตำแหน่งชาติไทยก็ตาม ต่างประเทศก็ตาม ขึ้นลงในเรือลำหนึ่งลำใดนั้น ให้ทหารที่อยู่นอกเรือในระยะ ซึ่งอาจทราบสัญญาณและลักษณะของธงได้ด้วยจักขุปกติทำการเคารพให้แก่ธงนั้นตามควรแก่เกียรติยศซึ่งธงนั้นหมายตามวิธีที่ได้กำหนดไว้สำหรับทหารและกองทหารทุกประเภท

การเคารพหมาย
เกียรติยศและตำแหน่ง
สำหรับทหารนอกเรือ

ข้อ ๙. ถ้าการชักธงหมายเกียรติยศหรือหมายตำแหน่งขึ้นลงนั้นพ้องกับเวลาทำพิธีธงประจำเรือขึ้นลงแล้ว ให้ทำการเคารพสำหรับพิธีธงประจำเรือขึ้นลงแต่อย่างเดียวแต่ถ้าการนั้นจะต้องยิงสลุต ตามพระราชกำหนดการยิงสลุตด้วย ก็ให้เติมการสลุตขึ้นอีกอย่างหนึ่ง

การเคารพเมื่อธง
หมายเกียรติยศและ
ตำแหน่งขึ้นลงพ้อง
กับธงประจำเรือ

ข้อ ๑๐. ในการชักธงประจำเรือขึ้นนอกเวลาปกติ คือ ก่อนเวลา ๐๘๐๐ เพื่อประโยชน์ให้รู้ชาติของเรือชั่วคราวเป็นพิเศษนั้น ไม่ต้องทำการเคารพอย่างใด

งคว้นการเคารพ

มาตรา ๑๒

การเยี่ยมคำนับ

ข้อ ๑. ในเวลาที่เรือหลวงลำเดียว หรือหลายลำไปถึงและจอดอยู่ในอ่าวหนึ่งอ่าวใด ให้มีการเยี่ยมเยือนในระหว่างนายทหารกับข้าราชการต่าง ๆ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

การเยี่ยมระหว่าง
เรือหลวงกับเรือหลวง

(๑) เมื่อไปจอดรวมอ่าวเดียวกันกับเรือหลวงอีกลำหนึ่ง หรือหลายลำให้ผู้บังคับบัญชาที่มียศต่ำกว่าไปรายงานตนต่อผู้บังคับบัญชาที่มียศสูงกว่าโดยวิธีรายงานตนเอง ไม่เป็นการเยี่ยมคำนับ

(๒) เมื่อเรือหลวงกับเรือรบต่างประเทศไปรวมอ่าวกันเข้าแห่งใด ให้มีการเยี่ยมคำนับต่อกันตามวิธีซึ่งนานาประเทศได้ปรองดองพร้อมกัน ปฏิบัติอยู่เป็นธรรมเนียม คือ

ก. ในขณะที่เรือฝ่ายหนึ่งมาถึง ให้ผู้ที่บังคับบัญชาเรือฝ่ายซึ่งทอดอยู่ในอ่าวก่อนแล้วนั้น จัดนายทหารชั้นสัญญาบัตร ๑ นาย ไปเยี่ยมคำนับในเรือซึ่งมาถึง ถ้าหากว่าเรือซึ่งมาถึงนั้นมีจำนวนหลายลำเป็นกองเรือ หรือขบวนเรือก็ให้

ไปเยี่ยมค่านับในเรือดำซึ่งผู้บังคับบัญชาของเรือหรือขบวนเรื่อนั้นอยู่ เรือฝ่ายมาถึงลำใด ได้รับเยี่ยมค่านับตั้งว่ามานี้แล้วให้ผู้บังคับบัญชาเรื่อนั้นจัดนายทหารชั้นสัญญาบัตร ๑ นาย ไปเยี่ยมค่านับตอบทันที

ข. เมื่อเสร็จการเยี่ยมค่านับเบื้องต้น ซึ่งได้กล่าวมาใน ก. แล้วนั้น ให้มีการเยี่ยมค่านับระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือหรือกองเรือหรือขบวนเรือทั้ง ๒ ฝ่ายอีกต่อไป คือ ถ้ามียศทหารเสมอกันทั้ง ๒ ฝ่ายให้ผู้บังคับบัญชาฝ่ายที่ไปถึงไปเยี่ยมก่อน ถ้ายศไม่เสมอกันให้ฝ่ายข้างยศต่ำไปเยี่ยมฝ่ายข้างยศสูงก่อน การเยี่ยมค่านับตอนนี้นำไปภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับตั้งแต่เรือไปถึงอ่าวเดียวกันนั้นเป็นต้นไป และเมื่อผู้บังคับบัญชาเรือหรือกองเรือหรือขบวนเรือฝ่ายใด ได้รับเยี่ยมค่านับตั้งที่ว่ามาแล้วนี้ ต้องไปเยี่ยมค่านับตอบภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับตั้งแต่เวลาซึ่งได้รับเยี่ยมค่านับแล้วนั้นเป็นต้นไป

ค. การเยี่ยมระหว่างผู้บังคับบัญชาซึ่งมียศทหารต่างกันดังได้กล่าวมาใน ข. นั้น ถ้าหากว่า ผู้รับเยี่ยมก่อนเป็นนายทหารชั้นนายพลเรือ นับทั้งนายพลเรือจัตวาด้วยและผู้เยี่ยมมียศเป็นนายนาวาเอกหรือสูงกว่านั้นขึ้นไปไซ้ นายพลเรือ ผู้เยี่ยมก่อน ต้องไปเยี่ยมตอบด้วยตนเอง แต่ถ้าหากว่าผู้เยี่ยมก่อนนั้นมียศต่ำกว่านายนาวาเอกลงมา นายพลผู้รับเยี่ยมก่อนจะจัดนายทหารชั้นนายนาวาไปเยี่ยมตอบแทนตนก็ได้

ถ้าผู้เยี่ยมก่อนมียศเป็นนายนาวาเอกหรือต่ำกว่านั้นลงมา และผู้เยี่ยมก่อนมียศชั้นใด ๆ ก็ตาม ผู้รับเยี่ยมก่อนต้องไปเยี่ยมตอบด้วยตนเองเสมอไปจะจัดให้ผู้อื่นผู้ใดไปแทนตนเองไม่ได้

ง. เมื่อได้มีการเยี่ยมค่านับระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือหรือกองเรือ ขบวนเรือ ดังได้กล่าวมาใน ข. และ ค. นั้นแล้ว ให้มีการเยี่ยมค่านับระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือ เฉพาะลำทั้ง ๒ ฝ่ายต่อไป คือให้ฝ่ายมาถึงไปเยี่ยมก่อนแล้วฝ่ายอยู่ในอ่าวเยี่ยมตอบ

จ. ตามวิธีเยี่ยมค่านับดังได้กล่าวมาแล้วนี้ ให้นายเรือฝ่ายสยามพึงหวังไว้ว่านายเรือต่างประเทศจะปฏิบัติโดยวิธีเดียวกัน และรักษาธรรมเนียมนี้ โดยกวาดขันเพื่อแสดงความเคารพต่อกันทั้ง ๒ ฝ่าย เพราะเป็นธรรมเนียมซึ่งนานาประเทศได้รับรองปฏิบัติต่อกันดังได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว

ข้อ ๒. ถ้าเรือหลวงไปทอดในอ่าวต่างประเทศ และในอ่าวนั้น เป็นที่ตั้งแห่งสถานทูตสยามด้วย ให้มีการเชื่อมค่านับระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือหลวงกับข้าราชการ ซึ่งเป็นหัวหน้าในสถานทูต คือ ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวง มียศตั้งแต่ นายนาวาเอกขึ้นไป และหัวหน้าสถานทูตที่ตำแหน่งเป็นอัครราชทูต หรืออุปทูต ผู้รักษาราชการสถานทูต ผู้บังคับบัญชาเรือหลวงเป็นผู้ไปเชื่อมค่านับก่อน ถ้าหากหัวหน้าสถานทูต มีตำแหน่งต่ำกว่านั้นลงมาให้ผู้บังคับบัญชาเรือหลวงรอให้ฝ่ายทูตลงมาเชื่อมก่อนแล้วจึงไปเชื่อมตอบ

การเชื่อม

พนักงานทูต

ถ้ามีความสงสัยว่าหัวหน้าสถานทูตเป็นผู้มีตำแหน่งชั้นใด ก็ให้ผู้บังคับบัญชาเรือหลวงจัดนายทหารชั้นสัญญาบัตร ๑ นายขึ้นไปสืบสวนให้ได้ความก่อน ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวง มียศต่ำกว่านายนาวาเอก ให้ไปเชื่อมค่านับก่อน

ข้อ ๓. ถ้าเรือรบหลวงไปทอดในอ่าวต่างประเทศซึ่งมีกงสุลสยามประจำอยู่ในที่นั้น ให้มีการเชื่อมค่านับระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือหลวงกับกงสุล โดยให้ฝ่ายซึ่งมีเกียรติยศต่ำกว่าเชื่อมฝ่ายซึ่งมีเกียรติยศสูงกว่าก่อน โดยอัตราเทียบต่อไปนี้

การเชื่อม

พนักงานกงสุล

(๑) กงสุลเยเนอราล เทียบเสมอกับนายนาวาเอก แต่เป็นรองนายนาวาเอก

(๒) กงสุลเทียบเสมอแต่เป็นรองนายนาวาโท

(๓) ไวซ์กงสุลเทียบเสมอแต่เป็นรองนายนาวาตรี

* ข้อ ๔. เมื่อเรือหลวงไปทอดในอ่าวใดอ่าวหนึ่งภายในพระราชอาณาเขต ซึ่งเป็นที่ตั้งแห่งศาลาว่าการจังหวัด ให้มีการเชื่อมระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือหลวงกับผู้ว่าราชการจังหวัดโดยปฏิบัติดังต่อไปนี้

การเชื่อม

กรรมการจังหวัด

(๑) การเชื่อมในโอกาสแรก

ก. ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงมียศชั้นนายพลเรือ ผู้ว่าราชการจังหวัด จะเป็นผู้มาเชื่อมที่เรือก่อน

- ข. ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงมียศนาวาเอก ผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นข้าราชการต่ำกว่าชั้นพิเศษจะเป็นผู้มาเยี่ยมที่เรือก่อน หากผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นข้าราชการชั้นพิเศษ ผู้บังคับบัญชาเรือหลวงต้องไปเยี่ยมผู้ว่าราชการจังหวัดก่อน
- ค. ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงมียศต่ำกว่านาวาเอกต้องไปเยี่ยมผู้ว่าราชการจังหวัดก่อน

(๒) การเยี่ยมตอบ

ก. ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวง มียศชั้นนายพลเรือ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นข้าราชการชั้นพิเศษ จะเยี่ยมตอบด้วยตนเอง หรือจัดผู้อื่นไปแทนก็ได้

ข. ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงมียศนาวาเอกต้องไปเยี่ยมตอบด้วยตนเอง

ค. ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวง มียศนาวาโทหรือนาวาตรี ผู้ว่าราชการจังหวัด ที่เป็นข้าราชการต่ำกว่าชั้นพิเศษจะมาเยี่ยมตอบด้วยตนเอง

ง. ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงมียศชั้นนายเรือ ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมาเยี่ยมตอบด้วยตนเอง หรือจัดผู้อื่นมาแทนก็ได้

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่อยู่ หรือไม่อาจปฏิบัติราชการได้ คงให้มีการเยี่ยมระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือหลวง กับผู้รักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดด้วย โดยถือชั้น และตำแหน่งเดิมของผู้รักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหลักปฏิบัติในการเยี่ยมอนุโลมตามความในวรรคแรก

ข้อ ๕. การเยี่ยมระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ซึ่งได้กล่าวมาแล้วในข้อ ๔ นั้น เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้เยี่ยมแล้ว ต้องมีการเยี่ยมตอบภายใน ๒๔ ชั่วโมง ถ้าหากว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีราชการสำคัญจะละทิ้งไปเยี่ยมค่านับด้วยตนเองไม่ได้ ก็ให้จัดข้าราชการชั้นสัญญาบัตรผู้หนึ่งผู้ใดไปเยี่ยมแทนได้และถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงไม่ได้ไปเยี่ยมค่านับข้าราชการฝ่ายปกครอง ด้วยตนเอง ตามข้อบังคับนี้เมื่อใดต้องรายงานชี้แจงเหตุผลที่ไม่ได้ไปนั้นให้กองทัพเรือทราบ ตามทางราชการ

การเยี่ยมตอบ

ข้อ ๖. การเยี่ยมค่านับ ระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือหลวง กับข้าราชการสยาม ดังได้กล่าวมาแล้วในข้อ ๕ นั้น ถ้าหากว่าการที่ข้าราชการซึ่งอยู่บนบกจะลงมาเยี่ยมค่านับที่เรือไม่ได้ เพราะขัดข้องด้วยพาหนะก็ให้เรือหลวงจัดเรือรับส่งตามสมควร

การจัดพาหนะ

รับส่ง

ข้อ ๗. การเยี่ยมค่านับข้าราชการต่างประเทศ ซึ่งมีหน้าที่ประจำอยู่บนบกในอ่าวต่างประเทศแห่งใด จะควรมีเพียงใด จะมีข้อบังคับ หรือคำสั่งเฉพาะคราวคราว หรือมิฉะนั้นก็ให้ปฏิบัติการอนุโลมตามธรรมเนียมที่เรือรบต่างประเทศเคยปฏิบัติกันอยู่ในที่นั้น ตามที่จะสืบสวนได้ความเป็นหลักฐานอย่างไร

การเยี่ยม

ข้าราชการ

ต่างประเทศ

มาตรา ๑๓

การเคารพในเรือกระเชียง

การเคารพ

ข้อ ๑. เรือกระเชียงซึ่งกำลังเดินอยู่ ให้ทำการเคารพแก่บุคคลและวัตถุตั้งจะได้กล่าว

เวลาเรือเดิน

ต่อไปนี้

(๑) ตั้งกระเชียง หรือหยุดกระเชียงตามชนิดของเรือแล้วแลไปทางบุคคล และวัตถุควรรับการเคารพ นายท้ายไม่ต้องทำการเคารพ ให้ระวางท้ายเรือ ไปตามเดิมเป็นการเคารพแก่

* ก. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี รัชทายาท พระบรมวงศ์ เฉพาะที่มีชงหมายเกียรติยศ สมเด็จพระราชชนนี พระเจ้าแผ่นดิน และเจ้าต่างประเทศ

* ข. นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารเรือ และนายพลทหาร หรือนายพลตำรวจทุกชั้น ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ผู้บังคับ การเรือใหญ่ ซึ่งตนสังกัดนั้นขึ้นไป ถ้าเป็นเรือของกองทหาร ตั้งแต่ผู้บังคับกองทหารนั้นขึ้นไป

ค. พระบรมศพ พระบรมอัฐิ ขบวนแห่พระศพ

* ง. ชงมหาราช ชงกระบี่ชูขลุ่ยพาทย์ ชงราชินี ชงเยาวราชชงราชวงศ์ ชงจุฑาธุช ชงราชนาวิประจำเรือใหญ่ ชงประจำกองทหาร ชงประจำกองยุวชนทหาร ชงนายกรัฐมนตรี ชงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ชงผู้บัญชาการทหารเรือ ชงผู้บังคับการกองเรือรบ และชงนายพลเรือ ในเวลาที่ชักธงขึ้นลงหรือผ่านไปส่วนชงราชนาวิประจำเรือใหญ่นั้น ให้กระทำเฉพาะแต่ในขณะที่ทำพิธีชักขึ้นชงลงเท่านั้น

(๒) คำนับโดยวิธีเดียวกันกับใน (๑) แต่ไม่ต้องตั้งกระเชียงเป็นแต่เพียงหยุดกระเชียงเป็นการเคารพแก่

* ข้อ ๑. (๑) ก. แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อบังคับ กห.๙ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๕๗

* ข้อ ๑. (๑) ข. แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหารที่ ๖๐/๒๗๖๐ ลง ๓ มิ.ย. ๘๐

* ข้อ ๑. (๑) ง. แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหารที่ ๕๕/๓๗๖๘ ลง ๖ มิ.ย. ๘๒

*ก. บรรดาทหารชั้นนายนาว่า นายพัน นายนาว่าอากาศ

และนายพันตำรวจ

ข. ขบวนแห่ศพซึ่งมีกองทหารเข้าขบวนแห่ด้วย

(๓) ไม่ต้องหยุดกระเชียง เป็นแต่นายท้ายบอกเลขวา หรือ
แลซ้ายไปทางผู้รับการเคารพ เป็นการเคารพแก่บรรดาผู้รับการเคารพอื่นๆ นอกจากที่
ได้กล่าวไว้ใน (๑) และ (๒) นั้น

(๔) การเคารพด้วยวิธีตั้งกระเชียงซึ่งได้ว่าไว้ใน (๑) นั้น ถ้า
เป็นเวลาหรือจึงเพดานอยู่ไม่ต้องตั้งกระเชียงและให้ใช้วิธีการเคารพอย่างที่ว่าไว้ใน (๒)
นั้นแทน อนึ่ง นั้นแทน อนึ่ง บรรดาเรือกระเชียงหู จะจึงเพดานหรือมิได้จึงก็ตาม ไม่
ต้องทำการเคารพด้วยวิธีตั้งกระเชียงเลย ให้ทำการเคารพต่อบุคคลและวัตถุที่ระบุไว้ใน
(๑) โดยวิธีเดียวกันกับที่ว่าไว้ใน (๒) นั้นทุกประการ

ข้อ ๒. การเคารพในเรือกระเชียงซึ่งได้กล่าวมาแล้วในข้อ ๑.ข้างบนนี้   การเคารพ
ถ้าเป็นเวลาเรือจอดอยู่ ให้ทหารประจำเรือทำการเคารพพร้อมกัน โดยผู้มียศสูงในที่นั้น   เวลาจอดเรือ
เป็นผู้สั่งให้เลขวาหรือซ้าย

มาตรา ๑๔

การเคารพในเรือใบ

ข้อ ๑. เรือใบ ซึ่งกำลังเดินอยู่ ให้ทำการเคารพแก่บุคคล และวัตถุดังจะ   การเคารพ
กล่าวต่อไปนี้   เวลาเรือเดิน

(๑) ปล่อยค้ำและนายท้ายบอกเลขวาหรือซ้าย เว้นแต่นายท้าย
คงระวางหางเสืออยู่ เป็นการเคารพแก่

---

* ข้อ ๑. (๒) ก. แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหารที่ ๖๐/๒๗๖๐ ลง ๓ มิ.ย. ๘๐

* ก. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี รัชทายาท พระบรมวงศ์ เฉพาะที่มีธงหมายเกียรติยศสมเด็จพระราชชนนี พระเจ้าแผ่นดิน และ เจ้าต่างประเทศ

* ข. นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารเรือ นายพลทหารหรือนายพลตำรวจ นายทหารชั้นนายนาวา นายพัน นายนาวาอากาศ และ นายพันตำรวจ ผู้บังคับบัญชา ตั้งแต่ผู้บังคับการเรือใหญ่ซึ่งตนสังกัดนั้นขึ้นไป ถ้าเป็น เรือของกองทหารตั้งแต่ผู้บังคับกองทหารนั้นขึ้นไป

ก. พระบรมศพ พระบรมอัฐิ ขบวนแห่พระศพ ขบวนแห่ศพ ซึ่งมีกอง ทหารเข้าขบวนแห่ด้วย

* ง. ชงมหาราช ชงกระบี่ชูศรชูทพ้าห์ ชงราชินี ชงเยาวราช ชงราชวงศ์ ชงจุฑาทุช ชงราชนาวิประจำเรือใหญ่ ชงประจำกองทหาร ชงประจำกองยุวชนทหาร ชงนายกรัฐมนตรี ชงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ชงผู้บัญชาการทหารเรือ ชงผู้- บังคับการกองเรือรบ และชงนายพลเรือ ในเวลาที่ชักขึ้นลงหรือผ่านไป ส่วนชงราช- ราชนาวิประจำเรือใหญ่นั้น ให้กระทำเฉพาะแต่ในขณะที่ทำพิธีชงขึ้นชงลงเท่านั้น

(๒) ไม่ปล่อยค้ำเป็นแต่ให้คนประจำเรือกระทำการเคารพอย่างใน (๑) (เว้นแต่นายท้าย) เป็นการเคารพแก่บุคคลควรรับการเคารพอื่นๆ นอกจากที่ได้ว่ามาใน (๑) ข้างบนนี้

การเคารพเวลา   ข้อ ๒. การเคารพในเรือใบ ซึ่งได้กล่าวแล้วในข้อ ๑. นั้น ถ้าเป็นเวลาเรือจอดอยู่
เรือจอด   ให้ทหารประจำเรือทำการเคารพอย่างข้อ ๒. มาตรา ๑๓

* ข้อ ๑. (๑) ก. แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อบังคับ กห.๑ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๗

* ข้อ ๑. (๑) ข. แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหารที่ ๖๐/๒๕๖๐ ลง ๓ มิ.ย. ๕๐

* ข้อ ๑. (๑) ง. แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหารที่ ๕๕/๓๗๖๘ ลง ๖ มิ.ย. ๕๒

มาตรา ๑๕

การเคารพในเรือกลเล็ก

ข้อ ๑. เรือกลเล็กกำลังเดินอยู่ ให้หยุดเครื่องจักร ทหารในเรือทำ
วันหยุดเครื่องจักร
วันทยาหัตถ์ (เว้นนายท้าย ช่างกล และช่างไฟ) ทำการเคารพดังนี้
ทำการเคารพ

* (๑) แก่บุคคล คือ

- ก. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- ข. สมเด็จพระบรมราชินี
- ค. รัชทายาท
- ง. พระบรมวงศ์และสมเด็จพระราชชนนี
- จ. พระเจ้าแผ่นดินและเจ้าต่างประเทศ
- ฉ. นายกรัฐมนตรี
- ช. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
- ซ. นายทหารและนายตำรวจที่มียศชั้นนายพล
- ญ. ผู้บังคับบัญชาโดยตรงตั้งแต่ผู้บังคับกองขึ้นไป

(๒) แก่วัตถุ คือ

- พระบรมศพและพระบรมอัฐิ
- พระศพและพระอัฐิพระบรมวงศ์
- ธงหมายพระอิสริยยศ
- ธงประจำกองทหาร
- * ธงประจำกองยุวชนทหาร

---

* ข้อ ๑. (๑) แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อบังคับ กท. ๑ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓

* คำว่า “ธงประจำกองยุวชนทหาร” ในข้อ ๑. (๒) เพิ่มเติมตามคำสั่งทหารที่ ๕๕/๓๗๖๘

พระราชบัญญัติระเบียบวิธีปฏิบัติราชการ

ของนายกรัฐมนตรี

ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ของผู้บัญชาการทหารเรือ

ของนายพลเรือ

การเคารพธงเหล่านี้ให้กระทำเมื่อเวลาที่ชักขึ้นหรือชักลงหรือผ่านไป
สำหรับพระราชบัญญัติระเบียบวิธีปฏิบัติราชการให้ทำเฉพาะพิธีชักขึ้นลง

เบาะเครื่อง	* ข้อ ๒. เรือกลเล็กกำลังเดินอยู่ ให้เบาะเครื่องจักร ทหารในเรือทำวันทยหัตถ์ (เว้น
ทำการเคารพ	นายท้าย ช่างกล และช่างไฟ) ทำการเคารพแก่บุคคลและวัตถุดังนี้ นายทหารชั้นนายนาวา นายพัน นายนาวาอากาศ และนายพันตำรวจ ศพซึ่งมีกองทหารแห่เป็นเกียรติยศ
เรือเดินตามปกติ	ข้อ ๓. เรือกลเล็กกำลังเดินอยู่ ให้ทหารในเรือ (เว้นนายท้ายช่างกล และช่างไฟ) ทำ
ทำการเคารพ	วันทยหัตถ์ แต่เรือคงเดินตามปกติ ทำการเคารพแก่บรรดาผู้รับการเคารพอื่น ๆ นอกจาก ที่กล่าวแล้วในข้อ ๑. และข้อ ๒.
ทำการเคารพ เมื่อเรือจอด	ข้อ ๔. เรือกลเล็กเวลาจอดอยู่ ให้ทหารในเรือทำการเคารพอย่างเวลาอยู่ตามลำพัง
ทำการเคารพเมื่อ เวลาเป็นเรือจูง	ข้อ ๕. การเคารพด้วยวิธีหยุดเครื่องจักรนั้น ถ้าเป็นเวลาเรือที่เรืออื่นต้องจูงเรืออื่นๆ อยู่ด้วย ให้เปลี่ยนเป็นเบาะเครื่องจักรทำการเคารพ

---

* ข้อ ๒. แก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งทหาร ที่ ๖๐/๒๗๖๐ ลง ๓ มิ.ย. ๘๐

ตอนที่ ๓

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๑. การแสดงความเคารพต่อผู้แทนพระองค์หรือผู้แทนผู้บังคับบัญชา ถ้ามีคำสั่งแสดงให้ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้แทน ก็ให้แสดงความเคารพต่อผู้นั้น
คู่เคียงกับที่ต้องแสดง ถวายพระองค์ หรือแก่ผู้บังคับบัญชานั้น ๆ ตลอดเวลาที่แทน

เคารพผู้แทน

ข้อ ๒. ทหารต้องแสดงการเคารพต่อข้าราชการพลเรือนซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา

การเคารพ

ข้าราชการพลเรือน

* ข้อ ๓. ทหารที่ไปในงานพิธีของลูกเสือ ให้แสดงการเคารพต่อธงประจำกองลูกเสือเฉพาะในโอกาสนั้นตามเวลาอันสมควร

การเคารพธง

ประจำกองลูกเสือ

---

* ข้อ ๓ เพิ่มเติม ตามคำสั่งทหาร ที่ ๕๕/๓๓๖๘ ลง ๖ มิ.ย.๘๒

หมายเลข ๑

ยศและตำแหน่ง	อาการที่มา	ผู้รับรอง	เป่า นกหวีด	ยามใหญ่	หมายเหตุ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารเรือ	มีธงหมายตำแหน่ง	นายทหารทั้งหมด	พันจ่า	เข้าแถวในบังคับนายทหารสัญญาบัตร	{ แตรสั้นเป่าเพลงค่านับ ๑ จบ แตรวงเป่าเพลงเดินมหาฤกษ์
"	ไม่มีธงหมายตำแหน่ง	{ ผู้บังคับการเรือ ต้นเรือ, นายเรือ	"	ไม่มี	แตรไม่เป่า
รองผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บังคับการกองเรือรบ นายพลเรือทุกชั้น	มีธงหมายยศ หรือตำแหน่ง	"	จ่า	เข้าแถวในบังคับนายทหารสัญญาบัตร	{ แตรสั้นเป่าเพลงค่านับ ๑ จบ แตรวงเป่าเพลงเดินมหาฤกษ์ ถ้าเป็นนายพลเรือซึ่งบังคับ- บัญชาโดยตรง ให้รับรองอย่าง ผู้บัญชาการทหารเรือ
"	ไม่มีธงหมายยศ, หรือตำแหน่ง	"	"	ไม่มี	
ผู้บังคับหมวดเรือของตน	มีธงหมายตำแหน่ง	"	"	เข้าแถวในบังคับพันจ่า	ไม่มีการเป่าแตร
"	ไม่มีธงหมายตำแหน่ง	ผู้บังคับการ, นายยาม	"	ไม่มี	
ผู้บังคับการเรือของตน	มีธงหมายตำแหน่ง	ต้นเรือ, นายยาม	"	เข้าแถวในบังคับจ่า	ไม่มีการเป่าแตร
"	ไม่มีธงหมายตำแหน่ง	นายยาม	"	ไม่มี	
ผู้บังคับการเรืออื่นและนายทหาร ชั้นนายนาวา	มีธงหมายตำแหน่ง	ผู้บังคับการ, นายยาม	"	"	
"	ไม่มีธงหมายตำแหน่ง	ผู้บังคับการ, นายยาม	"	"	
นายทหารชั้นนายเรือ		นายยาม	ไม่มี	"	ถ้าเป็นนายทหารเรือต่างประเทศ ต้องได้รับนกหวีดด้วย

หมายเลขที่ ๒

ตำแหน่ง	ผู้รับรอง	เป้า นทหวัด	ยามใหญ่	หมายเหตุ
นายกรัฐมนตรี	นายทหารทั้งหมด	พันจ่า	เข้าแถวในบังคับนายทหารสัญญาบัตร	} แตรสั้นเป่าค่านับ ๑ จบ แตรวงเป่าเพลงเดินมหาฤกษ์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวง อัครราชทูต ชั้นอธิบดี	ผู้บังคับการ,ต้นเรือ,นายยาม	"	เข้าแถวในบังคับพันจ่า	
หัวหน้ากรม, ข้าหลวงประจำจังหวัด	} ผู้บังคับการ,นายยาม	"	ไม่มี	}
กงสุลเขเนอราลและกงสุล		จ่า	"	
ไวซ์กงสุล	ต้นเรือ,นายยาม	จ่า	"	